

ISTORIA MODERNĂ A DOBROGEI ÎN ISTORIOGRAFIA BULGARĂ DIN ULTIMUL DECENIU

Constantin Iordan

Într-o dezbatere televizată (17 octombrie 1996) privind politica externă, care a avut loc în timpul campaniei pentru alegerile prezidențiale din Bulgaria, președintele ales la 3 noiembrie, Petăr STOIANOV (candidatul coaliției de dreapta, Forțele Democratice Unite) s-a arătat preocupat de soarta bulgarilor de peste hotare, între care a celor din Dobrogea, în fapt de destinul unor teritorii din afara granițelor, considerate "bulgărești" din punct de vedere istoric. Această preocupare face parte dintr-o concepție mai largă a elitei politice bulgare privind "interesul național" ("problema națională") actual al Bulgariei, al cărui obiectiv fundamental este realizarea unității naționale, adică a statului în frontierele lui "etnice", legitimate de "dreptul istoric". Firește că atingerea acestui obiectiv are în vedere, formal, numai utilizarea unor mijloace pașnice, și este considerat un proces de lungă durată, realizabil într-un viitor nedefinit. Conform "dreptului istoric", teritoriile vizate sunt Macedonia, Tracia, "ținuturile occidentale" (formulă bulgară, actualmente în frontierele Serbiei) și Dobrogea.

Pentru susținerea acestei concepții politice - aici ne vom referi doar la Dobrogea - istoricii bulgari depun eforturi însemnate pe multiple planuri. Preocupările în acest domeniu nu sunt noi, dar au dobândit alte dimensiuni și sunt mult mai variate după "revoluția de catifea" de la Sofia (10 noiembrie 1989). Pluralismul politic, tranziția spre democrație au creat condiții favorabile manifestării acestui interes pentru istoria întregii Dobrogee, cu deosebire după 1878. În istoriografia bulgară s-a conturat deja o disciplină autonomă - "dobrogenistica" - istorie, cultură, civilizație, arte, folclor, etnografie etc. Chiar dacă este vorba numai de ultimul deceniu, istoria acestei discipline oferă un foarte bogat material documentar.

În ce ne privește, vom încerca să prezentăm câteva repere semnificative ale acestor preocupări, limitându-ne, din rațiuni de timp evidente, la cele privind istoria Dobrogei după 1878. Necesitatea cunoașterii lor de către istoricii din România nu poate fi contestată. Un recent stagiul de documentare la Sofia (octombrie 1996) ne-a permis descifrarea unor forme și mijloace de manifestare a acestui interes în istoriografia bulgară recentă. Iată câteva dintre acestea:

1. Cadre instituționalizate

La Institutul de Istorie al Academiei Bulgare de Științe funcționează secția intitulată "Problema națională după 1878" distinctă de cea privind istoria Bulgariei în perioada 1878-1944. În cadrul secției există un nucleu de cercetători care se ocupă exclusiv de problemele Dobrogei, relațiile cu România și statutul minorității bulgare de pe teritoriul românesc.

La Universitatea "Sf.Kiril și Metodiu" din Veliko Tîrnovo a doua ca importanță din Bulgaria - este predat un curs special de istorie a României după 1859, unde, firește, este abordată și istoria Dobrogei.

La aceeași Universitate activează un Centru de cercetări privind istoria comunităților din nordul Mării Negre - Moldova, Ucraina, Rusia, dar și Dobrogea. Rezultatele sunt publicate anual într-un volum masiv (patru în anii 1992-1995)¹.

Muzeele de istorie din Varna, Balçic, Dobrici, Silistra, Turtucaia, Ruse, susținute de la Sofia și Veliko Tîrnovo, organizează periodic sesiuni științifice aniversare sau tematice: 50 și 55 de ani de la retrocedarea Cadrilaterului, 80 de ani de la izbucnirea crizei balcanice, 80 de ani de la tratatul de la București, 80 de ani de la victoria de la Turtucaia etc. În mare parte, actele acestor reuniuni cu caracter științific și cultural sunt publicate cu sprijinul autorităților locale².

Să reținem tot aici că Muzeele de Istorie din Dobrici și Silistra editează în colaborare revista anuală "Dobrogea" (11 numere în perioada 1984-1994, dar ultimul număr a apărut practic în 1995) cu caracter științific și cu contribuții constante ale unor specialiști de la Sofia sau Veliko Tîrnovo. Cea mai mare parte a studiilor abordează probleme de istorie modernă a Dobrogei,

2. Ediții de izvoare

a) Documente. În această categorie pot fi incluse atât edițiile de izvoare privind exclusiv istoria Dobrogei și a bulgarilor de pe teritoriul românesc, cât și cele de documente interne și externe referitoare la istoria generală a Bulgariei în care apar frecvent informații despre "dosarul" dobrogean.

Cea mai importantă ediție este cea de "Izvoare privind istoria Dobrogei", două volume masive acoperind perioada 1878-1941, apărute în anii 1992-1993³.

La fel de prețioasă este culegerea "Bulgarii din România, secolele XVII-XX. Documente și materiale", apărută în 1994. Să reținem că limitele cronologice exacte sunt 14 iunie 1654 - 24 mai 1992⁴.

În 1978, Comisia pentru editarea documentelor diplomatice de pe lângă Ministerul Afacerilor Externe al Bulgariei publica primul volum dintr-o serie care intenționa să acopere perioada 1879-1944. Acest volum, intitulat "Politica externă a Bulgariei. Documente și materiale" se referea

la anii 1879-1886⁵. După o pauză destul de lungă, în anul 1995 au apărut următoarele două volume, volumul al II-lea, 1886-1887 și volumul al III-lea, partea I-a, 1887-1890. Evident că și în aceste publicații se află informații utile înțelegerii poziției guvernelor de la Sofia, dar și altor state față de destinul Dobrogei.

În 1985, o Comisie mixtă a Academiei de Științe din Sofia, Praga și Bratislava a început publicarea unei serii de "Izvoare cehe și slovace privind istoria Bulgariei" după primul război mondial. Primul volum (1985) a acoperit perioada 1 decembrie 1918 - 31 decembrie 1925⁷, al doilea (1987) cuprinde documente datate între 5 ianuarie 1926 - 30 iunie 1931⁸, iar ultimul apărut în 1994, din intervalul 6 iulie 1931 - 11 mai 1934⁹. Fondurile arhivistice din Cehia și Slovacia, mai ales corespondența diplomatică, oferă detalii interesante privind aspectele internaționale ale problemei dobrogene în primii 15 ani interbelici.

În virtutea unei colaborări cu Academia de Științe a Poloniei, la Sofia a fost publicat în 1988 primul volum din seria "Relații bulgaro-polone, 1918-1944. Documente și materiale"¹⁰. Referirile stricte la Dobrogea sunt foarte puține, dar mult mai numeroase cele privind România în general. Nu a apărut încă un al doilea volum poate și din cauza faptului că partea polonă era reprezentată de "Institutul pentru țările socialiste", care nu mai există.

Recent au apărut și două volume de documente externe, îndeosebi germane, privind politica externă a Bulgariei în al doilea război mondial. Primul publicat în 1992 se intitulează "Bulgaria aliatul capricios al celui de al III-lea Reich" cu documente din perioada 22 octombrie 1940 - 12 septembrie 1944¹¹. Nu lipsesc informațiile referitoare la Dobrogea și, în general, România. Al doilea volum, editat în 1995 "Bulgaria - adversarul nerecunoscut al celui de al treilea Reich" - are drept limite cronologice 30 august 1944 - 19/20 decembrie 1945¹². Conține documente privitoare și la România, fără referiri directe la Dobrogea.

În 1994, un colectiv de universitari, condus de Veličko GHEORGHIEV, a început publicarea unei "Istории a bulgarilor, 1878-1944, în documente", programată în 3 volume. Partea a II-a a primului volum (1878-1912), editată în 1996, se intitulează "Bulgării din Macedonia, Tracia și Dobrogea"¹³. Unele informații se regăsesc și în alte volume menționate mai sus, altele sunt inedite.

b) Amintiri, note de călătorie, jurnale, memorii, corespondență, arhive personale. Cu referiri directe sau tangențiale la istoria modernă a Dobrogei, acest gen de izvoare oferă multe detalii interesante, un tablou colorat, nuancează anumite atitudini. Fără a opera o ierarhie valorică, vom prezenta câteva surse din această categorie în ordinea cronologică a problematicii expuse.

Un masiv volum, publicat în 1993, se intitulează "Dobrogea de nord. Note de călătorie și amintiri privind pe bulgari (1878-1940)"¹⁴.

Alcătuitorul, Jeko Popov, editează de fapt o parte din materialul documentar, inegal ca valoare, utilizat pentru elaborarea a două monografii pe care le vom menționa la categoria respectivă.

Una din personalitățile cele mai importante ale vieții politice bulgare în ultimele două decenii ale veacului al XIX-lea a fost, neîndoiește, Stefan Stambolov, regent (1886-1887) și prim-ministru (1887-1894). Unele informații utile pot fi găsite în sinteticul său "Jurnal", publicat în 1991¹⁵, și în primele două volume ale "Arhivei personale" editate în 1994-1995¹⁶.

Un interes similar, dacă nu pe alocuri mai mare, îl prezintă "Corespondența personală" a lui Ivan GHEȘOV, prim-ministru într-o perioadă crucială din istoria Bulgariei, 16 martie 1911-1 iunie 1913¹⁷. Este vorba de un număr de 127 de scrisori din perioada 16 septembrie 1866 - 21 aprilie 1923. Sunt frecvente referirile la istoria Dobrogei, problema Cadrilaterului, relațiile cu România.

Despre criza balcanică și mai ales despre Conferința de pace de la București (1913), la care a participat, ne informează în "Memoriile" sale Simeon Radev¹⁸, cunoscut publicist și diplomat cu îndelungată carieră.

Vasil Radoslavov a fost figura politică bulgară dominantă în timpul primei conflagrații mondiale. Prim-ministru întâia dată în perioada 16 august 1886 - 26 iunie 1887, el a revenit în fruntea guvernului imediat după declanșarea celui de al doilea război balcanic (4 iulie 1913), funcție pe care a deținut-o până la 21 iunie 1918. A fost, alături de țarul Ferdinand, principalul artizan al intrării Bulgariei în conflict de partea Puterilor Centrale. Memoriile sale, purtând titlul "Bulgaria în criza mondială", au fost publicate prima dată în 1923 și retipărite, însoțite de un amplu studiu introductiv, în 1993¹⁹. În mod firesc, problema Dobrogei revine frecvent în lucrarea sa, care are în vedere întreaga perioadă de după 1878.

În această categorie de izvoare ar putea fi înscrisă și o culegere de rapoarte, redactate de membrii expediției științifice bulgare - universitari și savanți (istorici, filologi, juriști, economiști, oameni politici), care au efectuat un stagiu de documentare în Dobrogea vremelnic ocupată în anul 1917. Aceste texte, unele editate, au fost reunite și publicate integral prima dată în anul 1994²⁰. În legătură cu tezele susținute în aceste rapoarte, comentariile sunt de prisos.

Pentru perioada celui de al doilea război mondial, valoarea masivului "Jurnal" al remarcabilului intelectual care a fost Bogdan FILOV, prim-ministru, 16 februarie 1940 - 14 septembrie 1943, și regent, 9 septembrie 1943 - 6 septembrie 1944, este de netăgăduit. Însemnările sale zilnice acoperă perioada 19 august 1939 - 3 septembrie 1944²¹. Istoria retrocedării Cadrilaterului și a relațiilor româno-bulgare din timpul războiului nu poate ignora mărturiile lui Filov.

3. Sinteze și monografii

Ideea unei sinteze de istorie generală a Dobrogei este mai veche, dar proiectul nu a prins viață decât în 1986, când a fost publicată la Varna "O scurtă istorie a Dobrogei", din preistorie până în epoca socialistă²²; firește, pentru ultima fază analiza s-a limitat la Dobrogea meridională aflată în frontierele Bulgariei.

Conceput în urmă cu două decenii, tratatul academic de "Istorie a Dobrogei" a ajuns în 1988 abia la volumul al III-lea, perioadă cuprinsă între secolul al XV-lea și 1878²³. Continuarea lui a fost, se pare, sistată ca și cea a tratatului general de "Istorie a Bulgariei" din care, până în 1990 au fost tipărite 7 volume din 14 proiectate.

Referiri la istoria modernă a Dobrogei există în numeroase monografii cu tematică mai largă privind, de pildă, istoria diplomației bulgare, războaiele balcanice, prima conflagrație mondială, relațiile internaționale în Balcani în deceniile interbelice, ajunul și declanșarea ultimei conflagrații mondiale. Nu ne vom opri la acestea, deși cunoașterea lor poate fi utilă.

Abordările monografice directe nu sunt multe, dar merită a fi inventariate. Vom adopta tot criteriul cronologic al problematicii analizate.

Jeko Popov pare a fi cel mai prolific autor. În 1993 a publicat amplul volum "Bulgarii din Dobrogea de nord, 1878-1913"²⁴ pentru ca în anul următor să-i apară o lucrare la fel de masivă, "Problema națională bulgară în relațiile bulgaro-române, 1878-1902"²⁵, o tentativă de integrare a "dosarului" dobrogean în concepția generală despre "interesele naționale" ale Bulgariei în perioada respectivă.

O monografie recentă (1984) despre "Problema dobrogeană în viața politică bulgară, 1918-1923" este semnată de Stefan ANCEV²⁶ de la Universitatea din Veliko Tîrnovo. Autorul caută să aprofundeze unele aspecte specifice ale destinului Dobrogei de la încetarea ocupației militare a Puterilor Centrale în regiune și ale manierei în care guvernul agrarian condus de Aleksandăr Stamboliiski și celelalte forțe politice au abordat relațiile cu România, cu deosebire în privința statutului minorității bulgare.

Lidera disciplinei "dobrogenistica" pentru epoca modernă pare a fi Antonina KUZMANOVA. Autoare încă din 1984 a unei lucrări despre "Politica balcanică a României, 1933-1939"²⁷, ea s-a remarcat în 1989 prin publicarea monografiei "De la Neuilly la Craiova. Problema Dobrogei de sud în relațiile internaționale (1919-1941)"²⁸. Cercetătoare gr.I la Institutul de Balcanistică din Sofia, este profesoară la Universitatea din Veliko Tîrnovo, redactor șef al anuarului "Dobrogea" cu contribuții constante în toate volumele colective privind direct sau indirect probleme ale istoriei acestui teritoriu.

Câteva studii monografice au ca subiecte diverse aspecte ale istoriei luptelor de eliberare, fie de sorginte comunistă, fie naționalistă, ale

bulgarilor dobrogeni din perioada interbelică. Astfel, Kristina POPOVA a analizat activitatea organizațiilor de tineret dobrogene din Bulgaria, 1919-1934²⁹, Stanka GHEORGHIEVA a refăcut istoria "Ceief dobrogene" din anii 1923-1926³⁰, iar Petăr TODOROV, profesor la Universitatea din Veliko Târnovo, a publicat în 1992 o amplă monografie consacrată "Luptelor de eliberare din Dobrogea. Organizația Revoluționară Dobrogeană, 1925-1940"³¹.

Este vorba, deci, de eforturi concentrate menite să acopere cât mai multe aspecte din istoria modernă a Dobrogei.

Nu ne vom opri asupra numeroaselor studii risipite în revistele de specialitate, "Dobrogea", dar nu numai, și în lucrări colective; numărul specialiștilor - din toate generațiile și cu bune cunoștințe de limbă română și privind istoriografia românească - în "dobrogenistică" este suficient de mare; de câțiva ani am remarcat contribuțiile lui Blagovest NJAGULOV³² de la Institutul de Istorie.

În loc de concluzii, câteva delimitări:

1. Nici o contribuție științifică notabilă din istoriografia bulgară a ultimului deceniu nu pune la îndoială caracterul istoric eminent al "bulgăresc" al întregului teritoriu dintre Dunăre și Marea Neagră.

2. Resursele umane și materiale puse în serviciul susținerii științifice a acestui caracter istoric al Dobrogei sunt mari în raport cu situația economico-financiară a țării și că mijloace mult mai importante slujesc aceeași cauză în ceea ce privește "interesele naționale" ale Bulgariei în Macedonia și Tracia.

3. O comparație între "dobrogenistica" și "românistica" din Bulgaria și eventuala "bulgaristică" din România - evident în domeniul istoriei - este dificil de operat. Nu este mai puțin adevărat că atunci când ai numai de "apărat" aloci mai puține resurse decât atunci când ai de "revendicat"

NOTE

1. "Bălgarite v Severnoto Pricernomorija: Izsledvanija i materialii", T. 1-4, Veliko Tîrnovo, 1992-1995; ultimul tom are 456 p.
2. Vezi, de pildă: 50 godini ot vâzvrâstaneto na Južnata Dobruža. Sbornik s izsledvanija, Istoričeski Muzej - Silistra, Istoričeski Muzej - Tolbuhin (Dobrić), Silistra, 1990, 313 p.; Balcik-drevnost i săvreme, Dobrić, 1990, 197 p.; Naučna konferencija, "Bukureštijat dogovor i săbdata na Južna Dobrudža" (Dobrić, 21 septemvri 1993 g.). Sbornik s izsledvanija, Istoričeski Muzej, Dobrić, 1994, 104 p.; Tutrakan v

- istoriĉeskoto razvitie na Dobrudŷa, Tutrakan, 1995, 240 p.; 80 godini ot Balkanskite vojni, 1912-1913, Sbornik, Sofia, 1995, 196 p.
3. Izvori za istorijata na Dobrudŷa. T.1., 1878-1919. Săstaviteli: Źeko POPOV, Kosja PENĀIKOV, Petăr TODOROV Sofia, Izdatelstvo na B.A.N., 1992, 545 p.; T.2. 1919-1941, Săstaviteli: Petăr TODOROV, K.PENĀIKOV, Stela IZVORSKA, Marin CUCOV, Antonina KUZMANOVA, Sofia, IZDATELSTVO na B.A.N., 1993, 506 p.
  4. Bălgarite v Rumănija, XVII-XX v. Dokumenti i material. Săstaviteli: Maksim MLADENOV, Nikolaj ŹEĀEV, Blagovest NJAGULOV, Sofia, Akademiĉno Izdatelstvo "Marin Drinov" 1994, 420 p.
  5. Vănšnata politika na Bălgarija. Dokumenti i material. T.I, 1879-1886, Sofia, Nauka i Izkustvo, 1978, 857 p.
  6. Ibidem. T.2, 1886-1887, Sofia, Universitetsko Izdatelstvo, 1995, 631 p.; T.3, I. 1887-1890, Sofia, Akademiĉno Izdatelstvo "Marin Drinov" 1995, 544 p.
  7. Āehoslovaški izvori za bălgarskata istorija, T.I, Sofia, Izdatelstvo na B.A.N., 1985, 407 p.
  8. Ibidem, T.II, Izdatelstvo na B.A.N., 1987, 378 p.
  9. Āeški i slovaški izvori za bălgarskata istorija, T.III, Izdatelstvo na B.A.N., 1994, 293 p.
  10. Bălgaro-polski otnošenija, 1918-1944. Dokumenti i material, T.1, Sofia, Izdatelstvo na B.A.N., 1988, 765 p.
  11. Bălgarija - svoenravnijat săjunznik na Tretija Raih. Predgovor: Vitka TOŠKOVA, Sofia, Voennozdatelski Kompleks "Sv. Gheorgi Pobedonosec", 1992, 361 p.
  12. Bălgarija nepriznatiat protivnik na Tretija Raih. Predgovor: Vitka TOŠKOVA, Sofia, Izdatelstvo na M.O., 1995, 294 p.
  13. Veliĉko GHEORGHIEV, Stajko TRIFONOV, Istoria na bălgarite 1878-1944 v dokumenti, T. 1, partea a II, 1878-1912, Bălgarite v Makedonija, Trakija i Dobrudŷa, Sofia, Prosveta, 1996, 624 p.
  14. Severna Dobrudŷa: pătepsi beleŷki i spomeni za bălgarite (1878-1940). Săstavitel: Źeko POPOV, Sofia, Universitetsko Izdatelstvo, 1993, 470 p.
  15. Stefan STAMBOLOV, Dnevnik. Predgovor: Milen KUMANOV, Sofia, Universitetsko Izdatelstvo, 1991, 168 p.
  16. Idem. Liĉnijat arhiv na Stefan Stambolov. Săstavitel: Milen KUMANOV, T.1, Sofia, Oteĉestvo, 1994, 332 p.; T.2, 1995, 296 p.
  17. Ivan Evstratiev GHEŠOV, Liĉna korespondenĉija. Săstaviteli: Radoslav POPOV, Vasilika TANKOVA, Sofia, Akademiĉno Izdatelstvo "Marin Drinov" 1994, 318 p.
  18. Simeon RADEV, Konferenĉijata v Bukurešt i Bukureškijat mir ot 1913 g. Memoari, Sofia, Tina Pres, 1992, 158 p.

19. Vasil RADOSLAVOV, Bălgarija i svetovnata kriza. Vtoro fototipno izdanie, Sofia, Izdatelstvo na B.A.N., 1993, 217 p.; p.5-22; Predgovor: Milen KUMANOV, Vasil Radoslavov i negovite memoari.
20. Naučna ekspedicija v Dobrudža 1917: Dokladi na universitetski i drugi učeni. Săstavitel: Petăr PETROV, Sofia, Univ.Izd.1994, 478 p.
21. Bogdan FILOV, Daevnik. Pod obštata redakcija na akademik Ilčo DIMITROV, Sofia, Izdatelstvo na Otečestvenija Front, 1990, 810 p.
22. Kratka istorija na Dobrudža. Săstavitelstvoto i obšta redakcija: Velko TONEV i Iordan ZARCEV, Varna, Kniggoizdatelstvo "Gheorghii Bakalov", 1986, 439 p.
23. Str. DIMITROV, N. ŽEČEV, V TONEV, Istoriija na Dobrudža. T.3. Sofia, Izdatelstvo na B.A.N., 1988, 328 p.
24. Zeko POPOV, Bălgarite v Severna Dobrudža, 1878-1913. Pod naučnata redakcija na prof.dr. Elena Statelova, Sofia, Izdatelska kăšta "Ivan Vazov", 1993, 535 p.
25. Idem, Bălgariskijat nacionalen văpros v bălgaro-rumănskite otnošenija, 1878-1902, Sofia, Mediakom, 1994, 567 p.
26. Stefan ANČEV, Dobrudžanskijat văpros v političeskija život na Bălgarija, 1918-1923, Veliko Tırnovo, 1994, 325 p.
27. Antonia KUZMANOVA, Balkanskata politika na Rumănija, 1933-1939, Sofia, Izdatelstvo na B.A.N., 1984, 217 p.
28. Idem, Ot Njoi do Krajova. Văprosăt za Južna Dobrudža v meždunarodnite otnošenija (1919-1940), Sofia, Nauka i Izkustvo, 1989, 307 p.
29. Kristina POPOVA, "Za Dobrudža gotovi sme" Dobrudžanskite mladežki organizaciji v Bălgarija, 1919-1934, Sofia, Universitetsko Izdatelstvo, 1993, 124 p.
30. Stanka GHEORGHIEVA, Dobrudžanskata četa (1923-1926 g.), Sofia, Voенno Izdatelstvo, 1991, 84 p.
31. Petăr TODOROV, Osvoboditelnite borbi na Dobrudža, Dobrudžanskata Revolucionna Organizacija, 1925-1940, Sofia, Universitetsko Izdatelstvo, 1992, 380 p.
32. Blagovest NJAGULOV, La question de la Dobroudja dans les relations bulgare roumaines au cours du premier gouvernement national taraniste en Roumanie (1928-1931), in "Etudes balkaniques", Sofia, 1989, nr.4, p.21-40; idem, Visšijăt săvet na bălgarite v Rumănija, 1927-1929, in "Vekove", Sofia, 1990, nr.4, p.25-35; idem, "Novite" stari orientiri na săvremennata rumănska dobрудžanistika, in "Dobrudža", Dobrič - Silistra, 1994, nr.11, p.249-258; idem, Rumănskoto vladicestvo i nacionalnoto săznanie na bălgarite v Južna Dobrudža, in Naučna konferencija "Bukireskijat" p.77-87; idem, Les images de "l'autre" chez les Bulgares et les Roumains (1878-1944), in "Etudes balkaniques", 1995, nr.2, p.3-25.

L'HISTOIRE MODERNE DE LA DOBROUDJA DANS L'HISTORIOGRAPHIE BULGARE DE LA DERNIÈRE DÉCENNIE

Résumé

L'auteur se propose une succincte analyse des préoccupations actuelles de l'historiographie bulgare, celle du passé des territoires voisins où vivent des minorités bulgares: parmi ceux-ci se trouve la Dobroudja septentrionale. Cet intérêt, pas assez nouveau mais plus poussé aujourd'hui, fait parti d'une conception plus large de l'élite politique et scientifique bulgare concernant le "problème national" de la Bulgarie dont l'objectif fondamental est l'achèvement de l'unité nationale, c'est-à-dire de l'Etat dans ses frontières "ethniques", légitimées par le "droit historique". La réalisation de ce but envisage, naturellement et formellement, seulement des moyens pacifiques et elle est considérée comme un processus de longue durée.

Du point de vue scientifique, toutes les contributions notables de l'historiographie bulgare de la dernière décennie mettent en lumière le caractère éminamment "bulgare" du passé du territoire situé entre le Danube et la Mer Noire.